

Varhaiskasvatus eri kieli- ja kulttuuritaustaisten lasten osallisuuden ja oppimisen mahdollistajana

OUTI ARVOLA / VÄITÖSKIRJAPROSESSIN CASE
TOHTORIKIIHDYTTÄMÖ 10.3.2022

Tohtorimatkalla

- ▶ Oma tarina, miksi lähdin tekemään väitöskirjaa?
- ▶ Miten sen tein?
- ▶ Mitä haasteita?
- ▶ Mitä positiivisia yllätyksiä?
- ▶ Väitöstilaisuus jne.

Väitöskirjaprojektini 2015-2021: hankkeesta, hankkeessa, hankkeisiin

TURKU AMK
TURKU UNIVERSITY OF
APPLIED SCIENCES

PÄÄTUTKIMUSKYSYMYS

MITEN VARHAISKASVATUS
TUKEE ERI KIELI- JA
KULTTUURITAUSTAISTEN
LASTEN OSALLISUUTTA JA
LASTEN OPPIMISEN
TEKIJÖITÄ?

VÄITÖSKIRJAN TUTKIMUSTAVOITE

- ✓ Kuvattiin eri kieli- ja kulttuuritaustaisten, varhaiskasvatusikäisten lasten **arjen näyttäytymistä** ammattikasvattajien havainnoimana varhaiskasvatuksen kontekstissa.
- ✓ Kuvattiin eri kieli- ja kulttuuritaustaisten, varhaiskasvatuksessa olevien lasten
  - ✓ taitoja ja oppimisen tuen tarpeita kasvattajien arvioimina
  - ✓ osallisuuden toteutumista varhaiskasvatuksen arjessa
  - ✓ osallisuutta ja sosiaalisia rooleja leikki-tilanteissa
  - ✓ hyvän oppimisympäristön piirteitä, jotka tukevat lasten paremman varhaiskasvatusarjen muotoutumista

TUTKIMUKSEN TOTEUTUS JA AINEISTONKERUU

- ▶ Orientaatioprojektin tutkimukseen osallistui yhteensä 2250 lasta, 53 % poikia ja 47 % tyttöjä.
- ▶ Mukana yhteensä 12 kaupunkia: Espoo, Helsinki, Hyvinkää, Hämeenlinna, Järvenpää, Kerava, Kouvola, Mäntsälä, Nurmijärvi, Sipoo, Turku ja Vantaa.
- ▶ Eri kieli- ja kulttuuritaustaisia lapsia oli aineistossa yhteensä 15,7 % (N=309).
- ▶ Eri kieli- ja kulttuuritaustaisten lasten määrä vaihteli runsaasti eri kuntien välillä, yhteensä heitä oli 108 eri ryhmässä.
- ▶ Kvantitatiivinen tutkimus, kolme eri mittaria: havainnointiaineisto, lasten taitojen arviointiaineisto ja oppimisympäristön arviointiaineisto. Toisistaan riippumattomat mittarit.

KÄSITEKESKUSTELUA RUNSAASTI KOKO PROSESSIN AJAN

maahanmuuttaja?

moniku-lapsi?

S2-lapsi?

maahanmuuttaja-
taustainen?

eri kieli- ja
kulttuuritaustainen?

vieraskielinen?

monikielinen?

monikulttuurinen?

Väitöstutkimuksen
keskeisiä käsitteitä

Osallisuus

- Sosiaalinen vuorovaikutus, lasten mahdollisuus vaikuttaa, kuulumisen ja yhteisen maailman jakamisen kokemukset

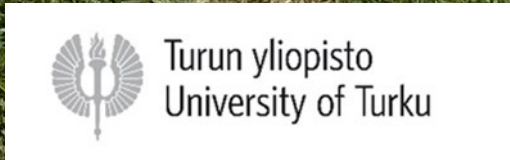
Toimijuus

- Lapsi aktiivisena toimijana: mahdollisuus ja tietoisuus siitä, mihin lapsi voi vaikuttaa

Oppiminen

- Lapsen taidot: itsesäätelytaidot, sosiaaliset taidot, ja oppimisen taidot
- Lähikehityksen vyöhykkeen tavoittaminen: yhteinen tarttumapinta, jaettu kokemus tapahtumasta

- Ammatillinen osaaminen
- pedagogiikka
- Kieli- ja kulttuuritietoinen opetus
- Varhaiskasvatuksen oppimisympäristö
- Eri kieli- ja kulttuuritaustaiset lapset
- Lasten osallisuus
- Leikki

Osatutkimus
IV

- Lasten itsesäätelytaidot, sosiaaliset taidot ja oppimistaidot
  - Maahanmuuttajataustaisten lasten ja kantaväestön lasten väliset erot
  - Monikulttuurinen kasvatus
  - Kulttuurisesti responsiivinen kasvatus
- Lähikehityksen vyöhyke

Osatutkimus I

Osatutkimus III

- Monikulttuurinen suomalainen varhaiskasvatus
- Lapsen osallisuus ja sosiaaliset suhteet
- Leikin merkitys vuorovaikutuksessa
- Kielen merkitys vuorovaikutuksessa
- Lähikehityksen vyöhyke

Osatutkimus II

- Lasten osallisuus
- Lasten vertaissuhteet ja leikki

Lasten taitojen osalta **haasteena**
vuorovaikutustilanteisiin ja
varhaiskasvatuksen toimintoihin
kiinnittyminen

Osallistavan oppimisympäristön piirteitä:

perheiden kanssa tehtävä yhteistyö
leikki-, luku- ja projektitilanteiden huomiointi
hyvä pedagoginen johtaminen

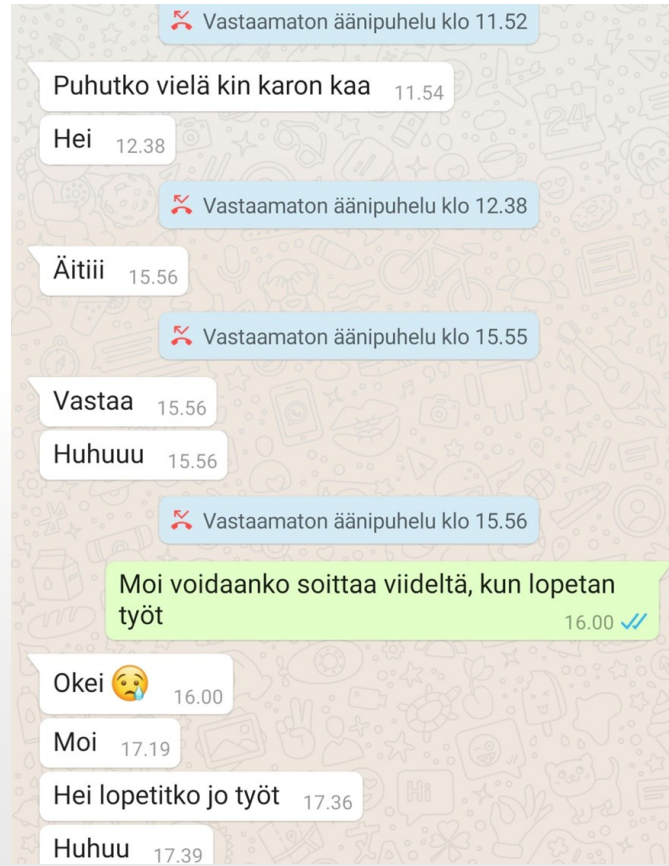
Osallisuutta tukevia tekijöitä:

lasten toimintaan sitoutuminen
positiiviset tunneilmaisut
kaverisuhteet
roolileikki
fyysinen aktiivisuus

Leikin ja sosiaalisten suhteiden
havainnoinneissa:

vähemmän osallisuutta, enemmän
vetäytymistä ja ei-toivottua käytöstä
vähemmän roolileikkiä, enemmän
sääntöleikkiä (5-6v.)

SYDÄMELLISESTI KUITTÄEN
AIDOSTA JA VAATIVASTA
TIEDELLISESTÄ NÄYTIÖSTÄ
TEEMASTA JOKA VARMUDELLA
NOUSEE ARVOON ARVAAHATTO-
MAAN TULEVAISUUDESSA.
Go on the ice cream is hot.
Terve. Kulttuuri.

Kiitos! Kommentteja?